

Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/index>

Wat Wang Tawan Tok Nakhon Si Thammarat, Thailand

pp. 504-519

บทความวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*

AN EVALUATION OF MORAL SCHOOL PROJECT IN MAEYAWITTAYA SCHOOL THE CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุรินทร์ คำโมนะ¹Surin Kammona¹¹โรงเรียนบ้านแม่ยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1¹Maeyawittaya School. The Chiangrai Primary Educational Service Area Office 1, Thailand¹Corresponding author E-mail: rinsusurin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 100 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 300 คน รวมทั้งสิ้น 436 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ในปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบประเมิน จำนวน 7 ฉบับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.47) 2) ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45) 3) ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ ได้แก่ 3.1) ด้านผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของคณะกรรมการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

* Received 20 December 2022; Revised 30 December 2022; Accepted 31 December 2022

เชียงราย เขต 1 ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนคือ คุณธรรมอัตลักษณ์ในโรงเรียน ประกอบด้วย ความมีวินัย ความพอเพียง และความมีจิตอาสา ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครูและบุคลากร ในโรงเรียน รวมถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารโรงเรียน มีคุณธรรมอัตลักษณ์ในโรงเรียนสูงกว่าเป้าหมาย ที่ได้ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 โดยภาพรวมได้เท่ากับ ร้อยละ 85.00 - 92.00 และ 3.2) ด้านผลการ ประเมินด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.40)

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, โรงเรียนคุณธรรม, รูปแบบ 360 องศา

Abstract

This research article aims to evaluation of moral school project in Maeyaowittaya school in Chiangrai province under the Chiangrai primary educational service area office 1 by the 360 Degree evaluation model in 3 areas 1) input 2) process and 3) outcome. The sample are 23 school administrators and teachers, 13 basic education committee, 100 parents of primary 4 - 6 and secondary 1 - 3 students, 300 primary 4-6 and secondary 1 - 3 students total 436 people selected by purposive sampling. 7 data collection tools. Statistics used in data analysis with percentage, mean, standard deviation. The results showed that: 1) The Evaluation results of input in overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.47). 2) The Evaluation results of process in overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45). 3) The Evaluation results of outcomes 3.1) The desired outcomes passed the school assessment criteria in office of the basic education commission (OBEC) moral school of the evaluation committee from the Chiangrai primary educational service area office 1. The result of the school is Moral identities in schools consist of discipline, self-sufficiency, and volunteerism. which the effect on the learners Effects on teachers and school personnel including the results for school administrators with morality. Have a moral goal higher than the target set at 80 percent. Overall 85.00-92.00 percent. 3.2) The results of the satisfaction assessment of those involved were students, school administrators, teachers, parents of students. and the Board of Basic Education Institutions in overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.40).

Keywords: Project Evaluation, Moral School, The Evaluation Model 360 Degree

บทนำ

คุณธรรมจริยธรรมเป็นกลไกของสังคมที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าควรปฏิบัติและจะต้องปลูกฝังให้กับคนในสังคมให้เป็นคนดี สังคมก็จะมีความสุขไม่เกิดความวุ่นวายเดือดร้อน ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรม คือ เครื่องมือที่ช่วยเตือนสติการกระทำของมนุษย์ให้มีรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นไปทิศทางที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต โดยสังคมใดมีผู้ที่มีคุณธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก สังคมนั้นย่อมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดี และคนเก่ง (พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และวรรณพล พิมพ์สาส์, 2563)

การปรับปรุงและพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการเปิดกว้างไม่ให้นับถือต่างศาสนาเป็นอุปสรรค ในการดำเนินการตามเขตพื้นที่ จึงเกิด “โรงเรียนคุณธรรม” โดยกำหนดไว้เป็นแนวทางการพัฒนาและประเมินคุณธรรมสำหรับผู้เรียน และกำหนด ให้สถานศึกษาได้นำไปปฏิบัติโดยทั่วไปประกอบด้วยคุณธรรม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 ประการ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาตน คือ รักสะอาด ความสนใจใฝ่รู้ ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การรักษาศีล 5 หรือหลักธรรมพื้นฐานของศาสนาที่ตนนับถือและการหลีกเลี่ยงอบายมุข กลุ่มที่ 2 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาการทำงาน คือ ความอดุสาหะ ความประหยัด ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริตและมีน้ำใจ และกลุ่มที่ 3 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ความกตัญญู ความเสียสละ ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นประชาธิปไตย และจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้กล่าวว่า ปัจจุบันสภาพความเสื่อมถอยตกต่ำด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย เริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติ สะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมขาดจิตสำนึก ในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความซื่อ คุณธรรมประจำใจ เห็นได้จากปัญหาความรุนแรง ปัญหาเกี่ยวกับเด็กถูกทอดทิ้ง ใช้สารเสพติด ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ทะเลาะวิวาท ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ตัว ขาดความขยันหมั่นเพียร และที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ด้านจริยธรรมของคนไทย ที่มีแนวโน้มเสื่อมถอยลง ขาดความศรัทธาในหลักศาสนา เพื่อนำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2554)

ดังนั้น โรงเรียนแม่ยาววิทยา จึงได้รับการคัดเลือกเข้าสู่โครงการโรงเรียนคุณธรรมมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมองเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีอย่างยั่งยืน ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ยาววิทยา จึงจัดทำโครงการ คุณธรรมลงในแผนการปฏิบัติการประจำปี เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียนแม่ยาววิทยา ได้แก่ มีวินัย มีความพอเพียง และมีจิตอาสา ซึ่งรูปแบบการประเมินโครงการที่คิดว่าจะมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งผู้ประเมินได้เลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา (Antonioni, D., 1996) และ Edwards, M. R. ซึ่งได้อธิบายถึงรายละเอียดจากรูปแบบของการประเมินการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา ซึ่งมีรูปแบบการประเมิน 3

ด้าน (Edwards, M. R., 1996) คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย บุคลากร งบประมาณ สื่อ สถานที่และเวลา 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วย การวางแผน การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศภายใน การประเมินผล การถอดบทเรียนและการประชาสัมพันธ์ และ 3) ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย การผ่านการประเมินระดับ 4 ดาว ด้วยเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์โดยรวมด้วยค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ระดับมากขึ้นไปทุกด้าน ดังนั้น จึงได้นำรูปแบบนี้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน เพื่อนำผลการประเมินโครงการไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมโรงเรียนแม่ยาววิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา เป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบ 360 องศา 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินผลด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและระยะเวลา และด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ 2) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินผลตามระบบการบริหารโครงการ 8 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การสร้างการมีส่วนร่วม 3) การส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรง 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การนิเทศภายใน 6) การติดตามประเมินผล 7) การถอดบทเรียน และ 8) การประชาสัมพันธ์ และ 3) ด้านผลลัพธ์ (Outcome evaluation) เป็นการประเมินผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากโครงการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาในการประเมิน ปีการศึกษา 2564 ณ โรงเรียนแม่ยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คนและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 300 คน รวมจำนวน 436 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ แบบสอบถาม จำนวน 6 ฉบับและแบบประเมิน จำนวน 1 ฉบับ รวม 7 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 จากนั้นนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับก่อนนำไปใช้ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.87 แบบสอบถามด้าน กระบวนการ ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.75 แบบสอบถามด้านผลลัพธ์ คือ แบบประเมินฉบับที่ 3 สำหรับ ประเมิน ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ซึ่งผู้ประเมิน ได้แก่ คณะกรรมการ การประเมิน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีลักษณะเป็นการประเมินลักษณะ ปลายเปิด และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ฉบับที่ 4 เท่ากับ 0.84 แบบสอบถามความ พึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอน ฉบับที่ 5 เท่ากับ 0.88 แบบสอบถามความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียน ฉบับที่ 6 เท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความพึงพอใจของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 7 เท่ากับ 0.89 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดได้มา จากการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แก่ ครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน โรงเรียนบ้านรวมมิตร โรงเรียนบ้านห้วยแม่ ซ้าย ซึ่งอยู่ในตำบลแม่ยาว มีบริบทใกล้เคียงกัน รวมจำนวน 30 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ จาก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี การศึกษา 2564 เก็บรวบรวมก่อนดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในเดือนเมษายน 2564 และใช้ แบบสอบถามฉบับที่ 2 ด้านกระบวนการ จาก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2564 - เดือนมกราคม 2565 แบบ ประเมิน ฉบับที่ 3 เป็นการประเมินผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ผู้ประเมิน ได้แก่ คณะกรรมการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 3 คน มีลักษณะเป็นแบบประเมินการดำเนินโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามตัวชี้วัดที่กำหนด ระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนเมษายน 2565 และแบบสอบถามฉบับที่ 4 - 7 ด้านผลลัพธ์ เป็น แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนเมษายน 2565 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการคัดเลือกแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ รวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการของโครงการ โดยใช้การ

ประเมิน 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน โดยการติดตามโครงการตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน เกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านผลลัพธ์ของโครงการ มีดังนี้ 1) ผลลัพธ์ในด้านผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ แบ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยการตรวจสอบกับเอกสารและหลักฐานจากคณะกรรมการการประเมิน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และ 2) ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้การประเมิน 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน โดยการใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51 จึงถือว่าผ่าน เกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา มีผล การวิจัยดังนี้

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.45) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านงบประมาณและระยะเวลา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.33) รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียน แม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา (n = 36)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4.68	0.45	มากที่สุด
2	ด้านบุคลากร	4.70	0.44	มากที่สุด
3	ด้านงบประมาณและระยะเวลา	4.39	0.33	มาก
4	ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่	4.58	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.59	0.43	มากที่สุด

2. การประเมินด้านกระบวนการ ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียน แม่ยาววิทยาโดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.40) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา (n = 36)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการวางแผน	4.77	0.41	มากที่สุด
2	ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม	4.60	0.50	มากที่สุด
3	ด้านการส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรง	4.65	0.44	มากที่สุด
4	ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.62	0.49	มากที่สุด
5	ด้านการนิเทศภายใน	4.76	0.40	มากที่สุด
6	ด้านการติดตามประเมินผล	4.79	0.40	มากที่สุด
7	ด้านการถอดบทเรียน	4.64	0.48	มากที่สุด
8	ด้านการประชาสัมพันธ์	4.71	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.69	0.45	มากที่สุด

3. การประเมินด้านผลลัพธ์ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา

3.1 ด้านผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. ผลของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (คุณธรรมอัตลักษณ์) ในโรงเรียน คือ ความมีวินัย ความพอเพียง และจิตอาสา มีดังนี้

3.1.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ปีการศึกษา 2564 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ทุกด้าน คือ ร้อยละ 80 ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อการดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละด้านเสร็จสิ้น ดังนี้

3.1.1.1 คุณธรรมเป้าหมายด้านความมีวินัย ผลที่ทำได้ คือ ร้อยละ 90.27 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 10.27 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.1.2 คุณธรรมเป้าหมายด้านความพอเพียง ผลที่ทำได้ คือ ร้อยละ 91.05 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 11.05 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.1.3 คุณธรรมเป้าหมายด้านจิตอาสา ผลที่ทำได้ คือ ร้อยละ 92.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น จากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 12.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.2 ผลที่เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรในโรงเรียน ปีการศึกษา 2564 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูและบุคลากรที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ทุกด้าน คือ ร้อยละ 80 ผลสำเร็จที่เกิดเมื่อการดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละด้านเสร็จสิ้น ดังนี้

3.1.2.1 คุณธรรมเป้าหมายด้านความมีวินัย ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 89.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 9.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.2.2 คุณธรรมเป้าหมายด้านความพอเพียง ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 91.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 11.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.2.3 คุณธรรมเป้าหมายด้านจิตอาสา ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 85.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น จากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 5.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.3 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารโรงเรียน ปีการศึกษา 2564 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ทุกด้าน คือ ร้อยละ 80 ผลสำเร็จที่เกิดเมื่อการดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในแต่ละด้านเสร็จสิ้น ดังนี้

3.1.3.1) คุณธรรมเป้าหมายด้านความมีวินัย ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 90.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 10.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.3.2 คุณธรรมเป้าหมายด้านความพอเพียง ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 89.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 9.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.1.3.3 คุณธรรมเป้าหมายด้านจิตอาสา ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 86.00 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น จากค่าเป้าหมายที่กำหนด ร้อยละ 6.00 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.32) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.39) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.44) รายละเอียดตามตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา

ที่	รายการ	ความพึงพอใจ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	นักเรียน	4.85	0.32	มากที่สุด
2	ผู้บริหารและครูผู้สอน	4.78	0.39	มากที่สุด
3	ผู้ปกครองนักเรียน	4.70	0.44	มากที่สุด
4	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.73	0.45	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.77	0.40	มากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการ (n = 300)

รายการ	ความพึงพอใจ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีการประชุมชี้แจงประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมทำให้มีความเข้าใจชัดเจน	4.71	0.47	มากที่สุด
2. โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น	4.73	0.46	มากที่สุด
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.93	0.25	มากที่สุด
4. นักเรียนเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจ	4.92	0.27	มากที่สุด
5. นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริง	4.92	0.27	มากที่สุด
6. นักเรียนได้ฝึกสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี	4.99	0.11	มากที่สุด
7. นักเรียนมีโอกาส คิด ตัดสินใจเลือกปฏิบัติด้วยตนเองตามความเหมาะสม	4.76	0.44	มากที่สุด
8. นักเรียนเห็นประโยชน์ที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม	4.98	0.14	มากที่สุด
9. นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.80	0.41	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถสร้างนิสัยที่ดีได้ด้วยตนเอง	4.80	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.85	0.32	มากที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการ (n = 136)

รายการ	ผู้บริหารและครูผู้สอน			ผู้ปกครองนักเรียน			คณะกรรมการฯ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความมีวินัย	4.83	0.36	มากที่สุด	4.65	0.46	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
2. ด้านความพอเพียง	4.78	0.41	มากที่สุด	4.75	0.40	มากที่สุด	4.73	0.43	มากที่สุด
3. ด้านความมีจิตอาสา	4.74	0.42	มากที่สุด	4.69	0.46	มากที่สุด	4.72	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.78	0.39	มากที่สุด	4.70	0.44	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความรับผิดชอบและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินโครงการ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก นโยบายของผู้บริหารมีความชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการกองทุนการศึกษา ตลอดจนเป้าหมายการดำเนินงานมีความชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรมีความรับผิดชอบและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินโครงการ อีกทั้งโรงเรียนยังได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรและชุมชนเพียงพอ ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายร่วมพัฒนา ในการสนับสนุนสื่อเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ มีความทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอ ทำให้โรงเรียนแม่ยาววิทยามีความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ นิศากร ยมหา ได้ทำการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย ผลการประเมินพบว่า ปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (นิศากร ยมหา, 2559) ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ Antonioni, D. ที่ได้ระบุว่ารูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา ด้านปัจจัยนำเข้านั้น จุดประสงค์ของการประเมินจะได้มาจากการพัฒนาสู่การประเมินผล โดยมีเครื่องมือ เช่น แบบประเมิน แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ สื่ออุปกรณ์พร้อม เพียงพอ มีผู้ประเมิน ผู้อบรม ผู้ฝึกสอน และการรายงานผลและข้อมูลย้อนกลับ (Antonioni, D., 1996) นอกจากนี้สอดคล้องกับ อำนาจ เหลื่อน้อย ได้ทำการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขของโรงเรียนอนุบาลลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561) และสอดคล้องกับ บุญตา แซ่เล็ก ได้ประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยีด้วยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้รูปแบบ 360 องศา พบว่า มีความสอดคล้องกันในด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (บุญตา แซ่เล็ก, 2558)

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจาก ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้มีการวางแผนติดตามประเมินผล รวมทั้งมีการสร้างการมีส่วนร่วม ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรง ในการนิเทศภายใน สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร มีการสร้างบรรยากาศในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ส่วนการนิเทศภายใน ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม มีปฏิทินการนิเทศ นิเทศกำกับติดตามการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน สม่ำเสมอ และนำ

ผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาโครงการ จากนั้นได้มีการแต่งตั้งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลากหลายช่องทาง โดยการนำผลการนิเทศมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย ทำให้เกิด การแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล ก่อนดำเนินโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังดำเนินโครงการทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และที่สำคัญโรงเรียนได้ดำเนินการถอดบทเรียนจากผลที่เกิดบทเรียนที่ได้รับนำมาเป็นฐานในการพัฒนาทุกระยะ ด้วยการแต่งตั้งและประชาสัมพันธ์ การถอดบทเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบจึงทำให้สิ่งที่ดำเนินการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการคุณธรรม โดยการจัดทำเป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลการถอดบทเรียน และกระบวนการสุดท้ายคือ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่โครงการสู่สาธารณชนในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสารแผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือราชการ วารสาร บทความ รวมทั้งในรูปแบบเสียงตามสาย ในรูปแบบออนไลน์ เช่น เพจบุ๊ก เว็บไซต์ ไลน์กลุ่มด้วย ทำให้โรงเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลการประเมินด้านกระบวนการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ นิศากร ยมหา ที่ได้ทำการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย ผลการประเมินพบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (นิศากร ยมหา, 2559) สอดคล้องกับผลการประเมินของ ไพจิตร จิตต์โสภณ ที่ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์ พบว่า ผลการประเมินมีความเหมาะสม สอดคล้องกันอยู่ระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านกระบวนการ (ไพจิตร จิตต์โสภณ, 2561) นอกจากนี้ เสาวรส ยิ่งวรรณะ ได้พัฒนารูปแบบการประเมินจิตสำนึกรักษ์น้ำ ตามแนวคิด 360 องศา ของเยาวชนกลุ่มน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง พบว่า ในด้านกระบวนการมีความสอดคล้องกันในวิธีการประเมินที่มีคุณภาพ ความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (เสาวรส ยิ่งวรรณะ, 2562)

3. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ ของการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การประเมินผลลัพธ์ของประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา ผ่านการยกระดับคุณภาพเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายของผู้บริหาร มีความชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนเป้าหมายการดำเนินงานมีความชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรมีความรับผิดชอบและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินโครงการ อีกทั้งโรงเรียนยังได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรและชุมชนเพียงพอ ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายร่วมพัฒนา ในการสนับสนุนสื่อเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ มีความทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอ ทำให้โรงเรียนแม่ยาววิทยา มีความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้ามากที่สุด ซึ่งผลต่อการดำเนินการด้านกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นโดยผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีคุณธรรมอัตลักษณ์เกิดขึ้นกับ

ผู้เรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความพอเพียง และความมีจิตอาสาด้วย เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สูงกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ในด้านความมีวินัย ได้ร้อยละ 90.27, 89.00 และ 90.00 ตามลำดับ ด้านความพอเพียง ได้ร้อยละ 91.50, 91.00 และ 89.00 ตามลำดับ และด้านจิตอาสาได้ร้อยละ 92.00, 85.00 และ 86.00 ตามลำดับ จึงส่งผลให้ผลลัพธ์ของประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา ซึ่งการยกระดับการประเมินเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว ทำให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ระดับคุณภาพดีเยี่ยม ในทำนองเดียวกันกับ ไพจิตร จิตต์โสภณ ที่ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์ ซึ่งพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ในภาพรวม ด้านผลผลิตของโครงการ ดังนี้ 1) คุณภาพการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม 7 ตัวชี้วัด (1) มีอุดมการณ์คุณธรรมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (2) กลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน (3) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความพอเพียง ความกตัญญู และความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนเพิ่มขึ้น (4) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ลดน้อยลง (5) กระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน (6) องค์ความรู้วัฒนธรรมด้านคุณธรรมและบูรณาการไว้ในชั้นเรียน (7) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ และครูอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านประหยัดอดออม ด้านความพอเพียง ด้านความกตัญญู ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด (ไพจิตร จิตต์โสภณ, 2561) ส่วนผลการวิจัยของวินัย ป้อมคำ เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา แบบ 360 องศา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ด้านผลผลิต ผลการวิจัย มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย (วินัย ป้อมคำ, 2561) เช่นเดียวกัน

3.2 ผลการประเมินด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน มีความพึงพอใจในขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่อง เห็นประโยชน์ที่ได้รับ มีส่วนร่วมในการเสนอ ปรับปรุงกิจกรรมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ในผลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียน เกิดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านความมีวินัย ความพอเพียงและความมีจิตอาสาของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ นักเรียนมีคุณธรรมเพิ่มขึ้นในด้านความสะอาด กล้าแสดงออกที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความประหยัด ความกตัญญู ความเสียสละ สามัคคี และการเคารพในสิทธิผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น เช่นเดียวกันกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง

นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ในการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ดังแนวคิดทฤษฎีของ Edwards, M. R. ได้กล่าวว่า วิวัฒนาการของการประเมินแบบ 360 องศาจากการสำรวจในองค์กร การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม การใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการพัฒนาและการประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ (Edwards, M. R., 1996) จึงส่งผลให้ผลลัพธ์ของประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว ทำให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ระดับคุณภาพดีเยี่ยม จึงส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังที่ ไพจิตร จิตตโสภณ ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์ ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกเป็น 1) ระดับความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด (ไพจิตร จิตตโสภณ, 2561) เช่นเดียวกันกับ อำนาจ เหลื่อน้อย ที่ได้ทำการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ของโรงเรียนอนุบาลลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกัน (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาว
วิทยาสำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนแม่ยาววิทยา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ 360 องศา โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะจากการประเมินในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ก่อนการตัดสินใจในการนำไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการวางแผนให้เกิดความพร้อมในด้านงบประมาณ ในการดำเนินงานให้เพียงพอในแต่ละกิจกรรมของโครงการ และกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสม ในการดำเนินงานให้ทันเวลา ตลอดจนการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรมให้พร้อมทุกครั้ง 2) ด้านกระบวนการ ควรมีการสร้าง การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียน ด้วยการประชุม ประชาสัมพันธ์ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 3) ด้านผลลัพธ์ ควรเน้นการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองนักเรียน ด้วยการมีกิจกรรมการประชุม เยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย ความพอเพียง และความเป็นผู้มีจิตอาสาของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิศากร ยมหา. (2559). รายงานการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย. ระยอง: โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย.
- บุญตา แซ่เล็ก. (2558). การประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยีตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคมโดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรพิทักษ์ เข็มบาสัถย์ และวรรณพล พิมพะสาลี. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 9(2), 63-80.
- ไพจิตร จิตต์โสภณ. (2561). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์. สงขลา: โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์.
- วินัย ป้อมคำ. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบ 360 องศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน คุณธรรม สพฐ.ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- เสาวรส ยี่วรรณะ. (2562). รูปแบบการประเมินจิตสำนึกภักซ์น้ำตามแนวคิดการประเมิน 360 องศา. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 13(2), 238-249.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มาตรฐานสากล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Antonioni, D. (1996). Designing an effective 360-degree appraisal feedback process. *Organizational Dynamics*, 25(4), 24-38.
- Edwards, M. R. (1996). 360 degree feedback: The powerful new model for employee assessment & performance improvement. New York: American Management Associate.